

Bibelgaven 2|26

BIBELSELSKAPETS INTERNASJONALE ARBEID

Fire år
med full
krig i
Ukraina

Leonard (4) har aldri opplevd annet enn krig. Da faren ble sendt til fronten, måtte han og moren flykte til Vest-Ukraina. – Uten Guds ord hadde vi gått til grunne, sier en nabo. Nå kan også Leonard finne håp og trøst i bibelfortellingene. Nylig fikk han sin første barnebibel. *Les mer s. 16*

BIBELGAVEN nummer 2 2026
Årgang 65

Bibelgaven (tidligere: Nytt om Bibelen) kommer ut fire ganger i året.

Bladet sendes gratis til alle givere og andre interesserte.

OPPLAG DETTE NUMMER:
14.500

Ettertrykk er tillatt ved kildeangivelse.

BIBELMISJONENS GAVEKONTO:
3000.16.16869
VIPPS: 828570

REDAKTØR:
Bjørn Håkon Hovde,
bhh@bibel.no

I REDAKSJONEN:
Kari Fure og Bernt G. Olsen

BIBELMISJONSLEDER:
Kari Fure, kaf@bibel.no

FORSIDEFOTO:
Bjørn Håkon Hovde

LAYOUT:
Ole Arnøy

TRYKK:
Andvord Grafisk as

BIBELGAVEN
Postboks 6624 St. Olavs plass,
0129 Oslo

GENERALSEKRETÆR:
Øyvind Haraldseid, oh@bibel.no

MELDING OM
ADRESSEENDRING:
Telefon 47 97 64 70
giver@bibel.no

Krigen koster

Øyvind Haraldseid

GENERALSEKRETÆR
I BIBELSELSKAPET

Dyrtid – det ordet hadde jeg knapt hørt for et par år siden. Nå er det blitt dagligtale, et uttrykk for at det er dyrt å leve, og at prisen på nødvendige varer og tjenester har steget mye.

I tillegg har vi det siste året også tatt inn over oss at vi må planlegge for kriser ved å styrke egenberedskapen. Varme klær, stearinlys, lommelykt, grill eller kokeapparat, batteri-bank, mat, vann, kontanter og en rekke andre ting står på listen fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

En ukrainer spurte meg en gang hva norske myndigheter egentlig mente med «litt kontanter» i beredskapskassen. Det hadde jeg ikke tenkt over. Mitt svar var derfor nølende, og straks foreslo min samtalepartner derfor to alternativer: «Er det 10 000 eller 100 000 dollar?» Jeg svarte at jeg vel hadde sett for meg noe nærmere 500 dollar.

Det ble starten på en interessant samtale om hvor mye krigen i Ukraina faktisk koster. Livet må leves, også mens krigen raser. Infrastruktur, biler og boliger må vedlikeholdes og ofte repareres som en direkte følge av krigen. Når det er mangel på både materialer og håndverkere, skyter prisene i været. Kanskje gjør du en avtale med en håndverker som, før han rekker å gjøre jobben hos deg, blir beordret til fronten?

Prisene på transport, drivstoff, bolig, dagligvarer og medisiner har gått opp.

Før krigen hadde noen kanskje en forsikring som kunne dekke uforutsette hendelser for familien, men i krig er det mye en forsikring ikke lenger kan hjelpe deg med. Og hva med banklån, rentenivå og jobbsikkerhet? I krig må du langt på vei kunne klare deg selv. Da rekker ikke 500 dollar langt, måtte vi konkludere. Krigen

koster – på så fryktelig mange måter.

Krigen i Ukraina fortsetter. Den er ikke bare en militær konflikt, men også en dyp krise på alle andre plan – for enkeltmennesker, familier, kirker og samfunn. Det er en kamp på liv og død, men også en kamp fra dag til dag for å klare å leve.

Det er inn i en slik dramatisk hverdag og virkelighet at bibelarbeidet i Ukraina skjer. Etterspørselen etter bibler er stor. Ryktet om at det finnes håp og trøst i Guds ord, sprer seg til stadig nye mennesker i byene, på landsbygda og ved fronten. Alt for mange har ikke penger til å kjøpe en bibel. Derfor er Det ukrainske bibelselskap avhengig av vår hjelp for å kunne gi bibler til mennesker som ber om det i hele landet.

Gjennom mange år har vi i Norge vært med på å bygge opp og støtte Det ukrainske bibelselskap i deres arbeid. Men aldri har vår hjelp vært viktigere enn den er i dag.

Bli med og gi en gave til bibelarbeidet i Ukraina! ●

16-17

Fire år etter at fullskalakrigen startet, preges Ukraina fortsatt av smerte og tårer. Midt i krigen vender mange seg til Guds ord – og behovet for bibler er stort. Gjennom bibelarbeidet bringes håp, trøst og Guds ord til mennesker som **Julia** og **Irina** som lever tett på krigens virkelighet.

Bibelgaven 2|26

► UKRAINA:	Krigen koster	2
UKRAINA:	Bibler, beredskap og håp i krigens Ukraina	4
UKRAINA:	Fire år med terror – og bønn	6
UKRAINA:	Når savnet får et språk	8
UKRAINA:	Bibelen er høyt verdsatt ved fronten	10
UKRAINA:	I krigens skygge leser de seg gjennom Bibelen	14
UKRAINA:	– Uten Guds ord hadde vi gått til grunne	16
UKRAINA:	– Håpet finn vi i Guds ord	18
UKRAINA:	Der mennesker finner håp i håpløsheten	20
UKRAINA:	Hun mistet hukommelsen da broren forsvant	22

Når soldatene ved fronten ikke kan komme til kirken, kommer kirken til dem.

Kirke og bibler i krigstid

- 1000 bibler deles ut hver dag gjennom Det ukrainske bibelselskapet.
- 5,9 millioner ukrainere har flyktet ut av landet.
- 3,7 millioner mennesker er internt fordrevne.
- Over 70 prester er drept siden fullskalakrigen startet.
- 704 religiøse bygg er rapportert ødelagt.

17. juni 2025: Et massivt russisk luftangrep rammet Kyiv. En missil slo ned mindre enn 100 meter fra hovedkontoret til Det ukrainske bibelselskapet. Minst 15 mennesker ble drept.

Bibler, beredskap og håp i krigens Ukraina

Krigen preger alt i Ukraina, men kirkene står fortsatt midt i folkets liv som tilfluktssted, hjelpesentral og åndelig hjem. Samtidig sprer Bibelselskapet rundt 1000 bibler daglig, nye mennesker finner tro, og soldater ved fronten ber om Det nye testamentet.

Byene i Ukraina angripes jevnlig, og situasjonen er hardest i øst og i hovedstaden Kyiv. Samtidig er nesten hver fjerde ukrainere enten på flukt fra landet eller i områder som er okkupert av Russland.

Da fullskalakrigen startet 24. februar 2022, fryktet Det ukrainske bibelselskapet at

bibelsalget ville stoppe opp. Slik gikk det ikke. Det har vært en nedgang, men langt fra så stor som man fryktet. Til gjengjeld har kostnadene steget kraftig, blant annet fordi biblene nå må leveres via Polen i stedet for å bli sendt sjøveien, noe som er enklere. Likevel viser tallene at Bibelselskapet det

siste året har spredt rundt 1000 bibler hver eneste dag. Den sterke etterspørselen henger tett sammen med kirkenes rolle. Mange søkte til kirken da krigen rammet, fordi de visste at der kunne de få hjelp både for kroppen og sjelen.

Nye mennesker i kirkene

Kirker over hele Ukraina forteller at mange medlemmer forlot landet, særlig i krigens første fase. Men tapet er i stor grad blitt mer enn oppveid av nye mennesker som kommer til tro. Mange uten kirkelig bakgrunn blir invitert med i menighetene. De blir værende og tar andre med seg.

Flere har tidligere regnet seg som ateister. For noen har veien inn i kirken vært så sterk at de i løpet av få måneder har gått fra å stå helt utenfor til å få lederansvar.

Kirkene er ikke bare voksende trosfelleskap, men også en bærebjelke i samfunnets

beredskap. Ifølge FNs høykommissær for flyktninger har 5,9 millioner ukrainere flyktet ut av landet, mens 3,7 millioner er internt fordrevne.

Likevel finnes det knapt flyktingleirer i tradisjonell forstand. Private hjem, gamle hoteller, skoler og andre bygg brukes som husly – og kirkene har gjort en formidabel innsats. De tok imot fordrevne allerede etter 2014, og de gjør det fortsatt.

I byer som Kherson, der mange offentlige institusjoner er stengt, holder kirkene åpent. De har generatorer og Starlink, kirkekjellere brukes som bomberom og klasserom, og frivillige lager mat.

Når soldatene ved fronten ikke kan komme til kirken, kommer kirken til dem.

Bibler til nye troende

Derfor betyr bibelarbeidet så mye. De nye troende trenger bibler, ofte for første gang i livet. Kirkene er også dypt takknemlige for den nye bibeloversettelsen som kom rett før krigen, og for den ortodokse utgaven som ble klar året etter. Begge deler ble mulig blant annet takket være givere fra Norge.

Selv om de fleste helst ikke lenger vil bruke språket, foretrekker et mindretall av ukrainerne, omtrent én av fem, fortsatt russisk. Derfor trykkes også Det ukrainske bibelselskapets egen russiske utgave opp igjen.

Samtidig fortsetter etterspørselen etter barnebibler å stige, ofte drevet av besteforeldre som ønsker å gi troen videre til barna.

Ved fronten

Sterkest er kanskje ønsket om bibler og Det nye testamentet til soldatene – «våre forsvarere». Mange bærer et nytestamente i uniformslommen og leser i korte pauser ved fronten. Det gir trøst, styrke og hjelp til å holde ut.

Russland vet også hvor viktig kirkene er. I de okkuperte områdene rammes all religion som ikke er russisk-ortodoks hardt. Ved utgangen av 2025 var over 70 prester drept og 704 religiøse bygg rapportert ødelagt.

Midt i dette ba generalsekretær **Alexander** om at en hilsen måtte bringes videre:

Takk til alle som gir. Ukraina har vært helt avhengig av hjelpen fra Norge. I dagens situasjon er bibler kanskje den aller viktigste hjelpen vi får. ●

Be for Ukraina

- Takk for at kirkene i Ukraina fortsatt står åpne og kan gi mennesker hjelp, håp og Guds ord midt i krigen.
- Be for menneskene om beskyttelse, fred og styrke til å holde ut i en krevende hverdag.
- Be for Det ukrainske bibelselskapet og deres ansatte, om visdom, mot og trygghet i arbeidet med å spre Bibelen i en vanskelig situasjon.
- Be om at Bibelen og Det nye testamentet som deles ut, må gi tro, trøst og nytt håp til både sivile og soldater.

*Oleksandr Petrovych
Kobernyk*

Enke, datter og familie-medlemmer deltok under adventistkirkens åpning av minnesteedet for pastor Oleksandr.

– Vår bror Oleksandr var en elsket ektemann. Han var pastor. Han var lærer. Han var skoleleder. Han var militær sanitetssoldat. Han levde og tjenestegjorde på slagmarken mens han forsvarte landet vårt. Snakker vi i dag bare om livet hans? Kanskje. Men kanskje kan vi ta med oss noe av det han etterlot oss, sa adventistkirkens pastor ved åpningen av minnesteedet.

Fire år med terror – og bønn

24. februar ble den nasjonale bønnedagen markert – på tvers av kirkesamfunn i hele Ukraina. 1461 dager hadde gått siden fullskalakrigen startet i 2022, men for menneskene i øst har krigen vart i over 14 år.

Tidlig om morgenen snør det lint over Lviv, men i løpet av formiddagen glir det over til lett regn.

– Himmelen gråter for Ukraina, sier medarbeider **Yurii**, da vi står utenfor kirken etter gudstjenesten og skal være vitne til innvielsen av minnesteedet til **Oleksandr**, pastor i adventistkirken – og en av de første som ga sitt liv i den ukrainske frihetskampen.

I en sidegate i Lviv

Det hele utspiller seg i en liten sidegate i den vestlige delen av storbyen Lviv, i Ivana Bahriano-ho-gaten. Den er ikke bred og monumental, men smal, litt ujevn og humpete, slik mange av de eldre bolig-gatene i strøket er. Asfalten bærer spor av mange vintre, og langs kantene står trær, gjerder og lave bygninger tett på veien. Her ligger også Bibelselskapets regionale

hovedkvarter, nesten vegg i vegg med kirken.

I adventistkirken, like ved Bibelselskapets regionskontor fylles benkeradene av skolebarn i hvite vyshyvankaer. De tradisjonelle skjortene gir samlingen et høytidelig preg. Barna synger, leser og deltar i markeringen. 24. februar møter vi opp tidlig nok til å se kirkerommet fylles til randen av elever, men også av foreldre, menighetsmedlemmer – og, for denne dagen, Bibelselskapets ansatte, både fra Ukraina og Norge.

Gudstjenesten, med bønner, korsang, samtaler og alvor, tar over en time.

Bønn og bibel

Hele Ukraina markerer hvert år denne datoen som nasjonal bønnedag. Men i

kirken i Lviv handler dagen ikke bare om bønn. Den handler også om Bibelen – og om Bibelselskapets arbeid midt i et land som har levd med krig i flere år.

– Den ene delen av det kristne livet er bønn. Den andre er Bibelen. Noen ganger sier vi at de er som to vinger, sier en representant fra Bibelselskapet under samlingen.

Bønnene denne dagen rettes mot soldater ved fronten, for kapellaner og medisinsk personell, for dem som sitter i fangenskap, og for familier som lever med krigens konsekvenser. Samtidig minner Bibelselskapet om hvor viktig Bibelen er for mennesker som lever i utrygghet, sorg og tap.

Bibelen til dem som trenger den mest

Derfor arbeider Bibelselskapet i Ukraina målrettet med å bringe Bibelen til mennesker som trenger den mest. Bibler distribueres til soldater ved fronten. Internt fordrevne familier får bibler via nødhjelpsarbeidet. I kirkene fokuseres det på bibelfortelling og undervisning for barn og unge. Mange steder deles Bibelen ut gratis fordi folk ikke har råd til å kjøpe den selv.

– Vår oppgave er å bringe Bibelen til hver person og hver familie, sier representanten for menigheten.

Under samlingen får også elevene ved adventistkirkens privatskole en bibel og utskrift av Salme 31 – som har etablert seg som en felles bønnesalme for det ukrainske folket.

For mange i Ukraina er Bibelen blitt et holdepunkt i en hverdag preget av uro.

Behovet er fortsatt stort

Krigen skaper nye grupper av mennesker som trenger både praktisk hjelp og åndelig støtte: soldater, sårede, sørgende familier og millioner av internt fordrevne.

Derfor er støtten fra bibelvenner i andre land avgjørende. Gjennom Bibelselskapets arbeid kan bibler nå fram til mennesker som ellers ikke ville hatt tilgang til dem.

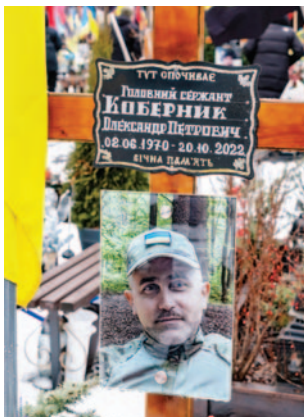
Markeringen i adventistkirken blir dermed et lite bilde på noe større: et helt folk som ber om fred – og et bibelarbeid som fortsetter å bringe Guds ord til mennesker midt i krigen. **For mange ukrainere er Bibelen ikke bare en bok. Den er trøst, håp og styrke til å holde ut enda en dag. ●**

På møte i det religiøse rådet i Ukraina ble Salme 31 løftet fram som felles bønnesalme for folket.

«Herre, jeg søker tilflukt hos deg, la meg aldri bli til skamme! Fri meg ut i din rettferdighet! Vend øret til meg, skynd deg og redd meg! Vær meg et vern, en klippe, en borg til frelse. Du er mitt berg og min borg, for ditt navns skyld fører og leder du meg. Fri meg fra garnet de har spent ut for meg! For du er min tilflukt. I dine hender overgir jeg min ånd, du løser meg ut, Herre, du trofaste Gud.

Salme 31, 2–6

Oleksander er gravlagt på krigskirkegården i Lviv

Trygge rom for vonde erfaringer

Gjennom kirker, frivillige og lokale sentre har Bibelselskapet etablert et arbeid for mennesker som bærer på savn, uro og smertefulle erfaringer. Som historien til Olena og Anastasia viser, er ofte det å bli sett og hørt et første, viktig steg mot å få det bedre.

Traumearbeidet skjer på ulike måter: i små samtalegrupper, gjennom én-til-én-samtaler, i egne opplegg for barn, kvinner og familier, og i arbeid rettet mot soldater og frivillige. Bibelen brukes som en kilde til håp og mening, i tillegg til profesjonell psykologisk hjelp.

Slik bygges trygge rom der mennesker kan dele, bearbeide og gradvis finne ny styrke til å leve videre.

Anastasia og **Olena Kobernyk** mistet far og ektemann da pastor **Oleksandr Kobernyk** ble drept ved fronten i Donetsk-regionen.

Når savnet får et språk

Selv om savnet etter faren og ektemannen fortsatt er stort, forsøker de de to å bearbeide sorgen – og gi den en form de kan leve med.

Olena uttrykker seg gjennom poesi, **Anastasia** gjennom design.

Vi møter enken Olena og datteren Anastasia samme dag som adventistkirken i Lviv åpnet et minneste for den falne pastor og sanitetssoldat **Oleksandr Kobernyk**.

– Som medisinsk ansvarlig hadde Oleksandr mulighet til å gjøre tjeneste litt bak frontlinjen, men han pleide likevel å prioritere å være i fremste rekke sammen med guttene.

– Far ville ikke forlate dem alene. Han ville være der som mentor og «far» for de unge soldatene, sier datteren Anastasia.

Fra august 2022 tjenestegjorde Oleksandr i Donetsk-regionen, nær Kramatorsk. Olena forklarer at han holdt orden på helseopplysninger og dokumentasjon, og at han til og med forsøkte å videreutdanne seg i medisin samtidig som han lå i skyttergraven.

Elleve dager uten kontakt

– I elleve dager hørte vi ingenting fra ham. Han ringte ikke og sendte ikke meldinger. Det var ulikt ham, sier Olena.

Dagen før han døde, den 19. oktober kom det endelig en beskjed.

– Jeg ble så glad, sier hun.

– Oleksandr skrev at han måtte tilbake til leiren for å hente medisiner, og så returnere til fronten.

For Anastasia ble den meldingen stående som noe mer enn en hverdagslig oppdatering.

– Det brevet ble som et farvel, sier datteren.

– Han skrev at han elsket mamma så høyt, og at han elsket oss barna.

Anastasia har også to brødre, **Ivan** og **Yaroslav**, som ikke var til stede i dag, men selvsagt også ble omtalt i brevet fra faren.

Dagen etter gikk Oleksandr sammen med en annen sanitetssoldat for å hjelpe en soldat som var såret under kraftig beskytning.

– De ville kun hjelpe, men idet de ankom kom det nye skuddsalver. Min mann, den andre sanitetssoldaten og enda en gutt ble drept i samme øyeblikk, forteller enken.

Olena underviser ved adventistenes skole i Lviv, og beskjeden om dødsfallet kom mens hun stod i klasserommet.

Dødsbudskapet

– De hadde ringt skolen og fortalt at «**Sasha er død.**» («Sasha» er en familær og kjærlig kortform for farens navn.)

– Jeg spurte: «Er dere sikre?» Og offiseren svarte: «Ja, helt sikre.» Min første reaksjon var bare dyp sorg.

– Hele mitt liv har jeg snakket med Gud i hjertet mitt. Men på tross av sorgen kjente jeg også noe varmt. Det var som om mannen min omfavnet meg, og jeg forsto at jeg likvevel hadde et håp.

Ordene ble til dikt

– Mine første ord til Gud var: «Min Gud, jeg kommer ikke til å klare å leve uten Sasha», forteller Olena.

– Og Gud svarte: «Gjør ham ikke til din Gud, for jeg er din Gud, og jeg er med deg.» Det ga meg styrke til å holde meg rolig og stå oppreist. Jeg skrev mange dikt og speilet smerten min i dem.

Ved siden av henne sitter Anastasia og lytter. Så tar hun opp tråden, ikke om døden, men om veien videre. Hun beskriver årene

etter farens død som en kamp for i det hele tatt å holde fast i livet.

– Jeg forstod at jeg trengte hjelp. Ikke bare bøker om traumer, men ekte terapi, sier hun.

Siden gikk hun selv inn i traumearbeid og begynte å lede grupper for andre.

– Det hjalp meg å bearbeide smerten.

– Det er vanskelig, men jeg ser lyset. Vi har ikke tid til å kaste bort livet på mørket. Vi må gjøre noe godt. Vi må tenne Guds lys i menneskehjarter. Det er mitt kall, sier Anastasia.

Bokprosjekt som terapi

Anastasia Kobernyk viser fram boka med morens dikttekster som hun selv har formgitt.

– Dette var bachelorprosjektet mitt i grafisk design, forteller hun.

For Anastasia ble arbeidet likevel mer enn et studieprosjekt.

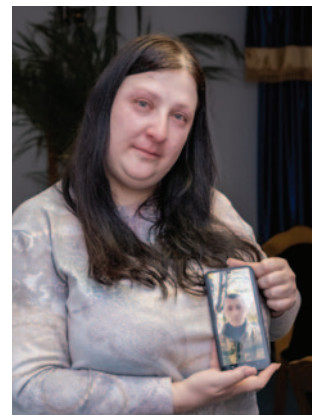
Olena forteller at hun har skrevet dikt siden 2007.

– Herren ga meg talentet til å skrive i form av dikt, sier hun.

– Hver morgen ba jeg Gud om Den hellige ånd og jeg begynte å skrive og be i poesi.

Etter ektemannens død fikk tekstene en ny tyngde. For Anastasia ble formgivningen en vei tilbake til livet.

– Arbeidet med boka ble også til terapi – og samarbeidet brakte oss nærmere hverandre, Gud og pappa, sier datteren. ●

– Vi lever bare på håpet

Olena Kholiavka er mor til en 13 år gammel jente, **Khystyna**.

Mannen og faren er savnet. Siden oktober for over to år siden har ikke hun og datteren visst om han lever eller er død.

– Uvissheten er nesten det tyngste. De som har mistet noen, vet i det minste hva de sørger over, sier hun.

For Olena finnes bare spørsmål – og et håp hun ikke kan gi slipp på.

Om nettene gråter hun alene, for at datteren ikke skal se. På dagtid prøver hun å være både mor og far. De holder fast i én tanke: at de en dag skal se ham igjen.

– Vi har ikke noe annet valg enn å håpe, sier hun.

«Da jeg nylig besøkte fronten, kom jeg i kontakt med en operasjonsleder. «Jeg er lei av å be», sa han. «Når vi sender ut et lag på ti mann, vet jeg at bare to kommer tilbake. Men soldatene ber oss om å be for dem – så jeg fortsetter å be.»

Pastor og assisterende generalsekretær i Det ukrainske bibelselskap, **Anatoliy Raychynets** (nr. to fra høyre), deler ut bibler til soldater nær fronten. Midt i krigens mørke opplever mange soldater at Guds ord bringer håp, trøst og nytt mot.

Bibelen er høyt verdsatt ved fronten

Fire år etter at Russland invaderte Ukraina, kan **Anatoliy Raychynets** fremdeles undre seg over hvor sterkt soldater ved fronten ønsker seg bibler.

«**Lyset skinner i mørket, og mørket har ikke overvunnet det**», sto det på Det ukrainske bibelselskapets julekort i 2025.

På hver eneste tur med bibler til fronten, opplever Bibelselskapet at de kjente ordene fra Johannes-evangeliet innfrir.

Det er slik det er. Jesus, slik vi møter ham i Guds ord, kommer med lys i det svarteste mørke. Og er det noe sted de trenger lys i mørket nå, så er det ved fronten i Ukraina. Med hjelp av norske givere kan enda flere

bibler bli delt ut, og enda flere mennesker få se dette lyset.

Et mirakel

Anatoliy Raychynets er pastor og assisterende generalsekretær i Det ukrainske bibelselskap. Når de pakker Bibelselskapets minibuss full av bibler og kjører til fronten, opplever han det som et mirakel å se hvor ønsket disse biblene er.

– Bibelen er høyt verdsatt. Den er tydelig viktig for folk. Ikke bare for flyktninger, men

også for soldater. Det er unikt. Jeg kan ikke forklare hvordan det henger sammen, men tenker på det hver dag, sier han.

Den endrede holdningen til Bibelen har pågått lenge. Helt siden pro-russiske grupper tok kontroll over Krym, Donetsk og Luhansk våren 2014. Også den gangen delte Bibelselskapet ut bibler ved fronten.

– Situasjonen var overveldende. Soldatene trengte så desperat å høre noe som ga håp, minnes Anatolij. Han tror det var derfor soldatene var så åpne for bibler og forbønn allerede da.

Har ikke egen bibel

Det ukrainske bibelselskapet driver i dag en omfattende distribusjon av bibler nær frontlinjen i øst. Anatolij har selv delt ut tusenvis av bibler og nytestamenter. Hver gang

spør han om menneskene han møter vil ha Bibelen, før han legger den i mottakerens hånd. Nesten alle svarer ja.

– Det som treffer meg, er at et absolutt flertall, nær 90 prosent, forteller at de ikke har bibel hjemme. Det er en unik situasjon å få møte så mange som hittil ikke har hatt Bibelen tilgjengelig i livet.

Han anslår at nær 40 prosent sier at de har hørt om Bibelen. Noen av dem kan huske en mor eller bestemor som leste for dem.

Når de ser en bibel ligge på dashbordet i bilen, vekkes minnene til live. Og når de får øye på de blå barnebiblene som også er del av lasten, kommer ønsket om å gi videre til sine egne barn og barnebarn det de selv en gang fikk høre.

Feltprest

Anatolij Raychynets er også pastor og har meldt seg som frivillig feltprest.

– Når soldatene ikke kan komme til kirken, må kirken komme til dem, sier han.

Noen ganger besøker han og de andre feltprestene soldater like bak fronten, andre ganger på sykehus eller på stabiliserings-sentre, der sårede soldater kommer inn og får førstehjelp.

De samtaler med soldatene, leser fra Bibelen, ber for dem og deler nattverd.

Å besøke sykehus er noe av det mest krevende han gjør. Som frivillig feltprest har han alltid en liten bibel i lommen når han går inn. Bibelen er som et førstehjelpsskrin fylt med levende ord. Han vet aldri hva som venter på sykehusene. Bare at han skal møte hundrevis med hardt sårede soldater, som alle har sine historier å fortelle. Noen har sterke smerter, noen er sinte, noen har lyst til å gi opp, og noen vet at de skal dø.

Da klemmer Anatolij Bibelen i lommen og ber til ham som alltid hører: «Gud, jeg er bare et menneske. Jeg tror, hjelp min vantro.»

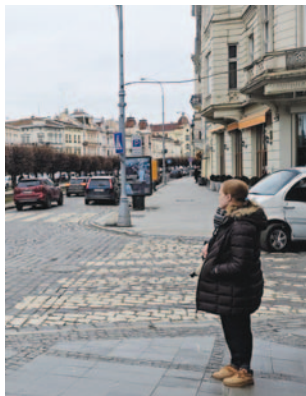
– Jeg opplever at Gud på overnaturlig måte gir meg ordene jeg trenger i vanskelige situasjoner», sier han og forteller at han har snakket med andre feltprester om en følelse av hellig nærvær, og de har kjent seg igjen. De har opplevd det samme. ●

– Vi trenger flere bibler

– En eldre soldat fortalte at han forrige gang Bibelselskapet hadde kommet til leiren, hadde han fått en barnebibel. Han ville så gjerne sende den som en hilsen til sønnen sin.

Men han ble selv sittende og bla i den, han leste og historiene ga ham mot. Derfor drøyde han med å postlegge den. Da en venn, som skulle i kamp, spurte om å få låne Bibelen, ga han den bort. Vennen kom aldri tilbake. Nå hadde han ingen bibel. Derfor fikk vi ham to denne gangen, en til seg selv og en til sønnen. Mange trenger bibler til seg selv, eller til barn og barnebarn. Behovet er umettelig, sier Anatolij.

Hver morgen klokken 09.00 stanser Ukraina

Over hele landet senker stillheten seg – i gater, på arbeidsplasser, i skoler og hjem. Folk stopper opp, bilene stopper – og varselblinkere settes på. I ett minutt viker alt annet, og minnene får rom. Stillestunden ble innført i mars 2022 og er siden blitt en fast, lovfestet del av nasjonens rytme.

Det er et minutt for de falne: Soldater, frivillige, helsearbeidere og sivile. Et minutt for de som ikke lenger er her.

I byer som Lviv og Kyiv skjer det hver dag til samme tid: Samme stillhet. Samme løfte: at de døde ikke skal glemmes. Et helt folk bøyer seg i respekt.

Den militære gravlunden ved Lychakiv-kirkegården øst i Lviv er et eget gravfelt for falne i krigen. Den vitner om den pågående tragedien i Ukraina – og må stadig utvides etter hvert som nye falne kommer til. Barn, enker og andre etterlatte kommer hit for å stille gravene og holde minnet etter de døde levende. ▼

Garnisonskirken – Lvivs avskjedskirke

I Lviv er Garnisonskirken (Peter og Paulus-kirken) blitt byens viktigste sted for avskjed med falne soldater. Her holdes de fleste sørgegudstjenestene, med familier, soldater og pårørende samlet.

Ofta tas de falne først imot i St. Volodymyr og Olha-kirken, før den felles seremonien skjer i Garnisonskirken. Den sentrale beliggenheten og rollen som militærkirke har gjort den til et naturlig samlingspunkt.

Kirken fra 1630 har også en spesiell historie: Under sovjettiden var den stengt og brukt som lager for millioner av bøker, før den ble gjenåpnet som kirke i 2011.

I skyggen av krigen leser de seg gjennom Bibelen

Kapellan **Andrij Sydanytsj** står i det mørke kirkerommet med en kamuflasjefarget bibel i hendene. Rundt ham henger bildene av falne soldater. De er blitt flere siden sist Bibelselskapet besøkte kirken.

– Den største forandringen her er ikke interiøret, sier militærkapellanen i Den ukrainske gresk-katolske garnisonskirken i Lviv.

– Den største forandringen er at det er blitt flere bilder av falne soldater.

Her bæres de døde til et siste farvel. Her

samles familier i sorg. Her kommer soldater før de drar tilbake til fronten. Og her holdes Bibelen fram som noe mer enn en tradisjon: Guds ord blir en kilde til trøst, styrke og daglig livshjelp.

En kirke med en spesiell oppgave

Garnisonskirken har fått en helt egen betydning i Lviv under krigen. Den er blitt et fast og sentralt sted for militære begravelser, minnegudstjenester og avskjed. Derfor er dette også et kirkerom der tapet er synlig hele tiden.

Far Andrij har vært knyttet til kirken siden 2011, da bygget ble gitt tilbake til kirkelig bruk etter mange år som boklager. På et tidspunkt lå det rundt 2,5 millioner bøker her. Han bruker gjerne dette som et bilde på kirkens historie:

– Noen ganger sier vi at kirken holdt på bøkene i forti år, men at bøkene også holdt kirken oppe.

Før beskyttet bøkene kirkerommet mot fukt og forfall. Nå er det Bibelens ord som holder menneskene og menigheten oppe.

Andrij forteller at han aldri hadde sett for seg at han skulle bli militærkapellan. Han trodde kanskje han skulle gjøre rolig prestatjeneste i en liten menighet. Men krigen førte ham en annen vei.

I dag er han en av dem som står midt i møtet mellom tro og krig. Han møter soldater, familier, barn og sørgende.

Bibelen leses høyt hver eneste dag

– For meg betyr Bibelen gode nyheter. Særlig i disse mørke tidene. Vi ser at vi har håp, for vi vet at Gud er med oss, sier far Andrij.

Derfor leses det systematisk fra Bibelen hver dag, og ikke bare de tekstene som inngår i gudstjeneste og liturgi. Hver dag leser prestene høyt fra Bibelen før kveldsgudstjenesten – femten minutter, dag etter dag.

De begynte med Første Mosebok og arbeider seg framover. Hver prest noterer hvor langt han er kommet, slik at lesningen kan fortsette uten avbrudd.

– De leser høyt, og folk lytter, forklarer Andrij.

I en kirke der begravelser er en nesten daglig begivenhet, blir bibellesningen en

påminnelse om åndelig utholdenhet. Guds ord gir svar og trøst til mennesker som kommer med sorg, frykt, uro, spørsmål og savn.

Små bibler for store prøvelser

Far Andrij løfter fram en tynn feltbibel i kamuflasjemønster. Den er liten nok til å få plass i en uniformsломme. Nettopp slike bibler har fått stor betydning under krigen.

– Bibelselskapet ga oss mange av disse utgavene, forteller presten.

– Jeg gir dem ofte til offiserer; oberster, løytnanter og andre befal.

For ikke lenge siden møtte han en oberst som fortalte at nettopp denne bibelen hadde inspirert ham til daglig lesning. Det sier mye om betydningen av bibeldistribusjon. Bibelen er ikke bare en bok som blir liggende hjemme på bordet. Den bæres med ut i tjeneste, inn i uroen og det uforutsigbare.

Her blir Det ukrainske bibelselskapets arbeid helt avgjørende. Kapellanen understreker at kirken trenger flere bibler, både for salg og utdeling. Under krigen har behovet økt.

Et levende kirkerom – også for barn

Ved siden av kirken ligger en bokhandel som er åpen store deler av dagen. Her selges bibler og kristne bøker, de fleste distribuert av Bibelselskapet. Bokhandelen er en del av kirkens daglige tjeneste. Folk kan komme inn og skaffe seg en bibel når de trenger den.

Samtidig er kirken også et sted for barn og familier. Det finnes egne rom for undervisning og aktiviteter, og her samles barn til katekisme-opplæring, lek og bibellesning. For soldatbarn finnes det også et eget «modig rom», der de kan delta i aktiviteter og få hjelp til å sette ord på frykt, savn og uro.

– Også der leses og læres Bibelen. Det er viktig. For krigen fyller ikke bare kirken med kister og sørgehøytider. Den fyller den også med barn som trenger håp, trygghet og gir de sørgende et språk for det de har opplevd, forteller kapellanen. ●

Et sted for sorg, bønn og fellesskap

To ganger i måneden samles pårørende til falne soldater. Først møtes de ved gravene, så går de til kirken. Der ber de sammen, drikker kaffe eller te og deler det de bærer på.

– De kan dele sin smerte. De kan formidle problemene sine, sier far Andrij.

Slik blir Garnisonskirken et sted der mennesker ikke bare tar farvel, men også blir tatt imot. Her får sorgen et rom. Her finnes fellesskap. Her finnes ord, bønn og bibeltekster som blir med videre inn i en vanskelig hverdag.

Det gamle sanatoriet i Boryslav, en liten by sørvest for Lviv i Vest-Ukraina, huser i dag internflyktninger fra krigsrammede områder i øst og sør.

Mange av de tidligere sovjetiske kur- og sanatoriebyggene i regionen er blitt tatt i bruk som midlertidige hjem for kvinner og barn som har måttet flykte fra frontlinjene. Her bor flere titalls familier tett sammen, mens de prøver å bygge en ny hverdag i tryggere omgivelser.

Leonard (snart 4) blir ivrig i den blå barnebibelen sammen med moren **Oleksandra**. Hun flyktet fra Zaporizjzja mens hun var høygravid, først til Dnipro og deretter videre vestover til Boryslav, der hun endelig fant et trygt sted.

- Uten Guds ord hadde vi gått til grunne

De blå barnebiblene deles ut én etter én. Først til barna, deretter til mødrene. Det er nesten bare kvinner her på sanatoriet i Boryslav – en leir for internflyktninger ikke langt fra Lviv.

En mor blir forsiktig i sidene. En liten gutt, **Leonard**, har allerede fordypet seg i bildene – og peker ivrig.

Rundt ham sitter kvinner som har flyktet fra Zaporizjzja, Pokrovsk, Kherson-regionen og andre områder som krigen har revet i stykker. De bor trangt i et slitt bygg fra sov-jettiden.

Akkurat nå er det Bibelen som samler blikkene.

Det er Det ukrainske bibelselskapet, sammen med bibelvenner i Norge, som har gjort det mulig å dele ut den populære blå barnebibelen til beboerne. Under den nasjonale bønnedagen i Lviv ble det også understreket at nettopp norske bibelvenner er med på å gjøre det mulig at Bibelen fortsatt kan selges billig eller deles ut gratis i Ukraina.

Bibelselskapets oppdrag er å bringe Guds ord til hver person og hver familie – også til dem som ikke har mulighet til å kjøpe en selv.

Flukt og fellesskap

– Vi ber sammen her, og vi føler at noen tar vare på oss, sier **Oleksandra**.

Hun kom hit for knapt ett år siden mens hun var høygravid. Mannen hennes ble sendt til fronten, og det ble for farlig for henne og Leonard å bli værende.

Da hun kom til Vest-Ukraina, fødte hun sin andre sønn, **Demir**. Den siste delen av navnet, «mir», betyr fred, forteller hun.

Nå sitter han i barnevognen, mens storebroren peker ivrig i barnebibelen.

– Jeg visste ikke hvor jeg skulle. Men Gud førte oss hit, sier Oleksandra.

De fleste kvinnene har liknende historier. De deler rom, kjøkken og bekymringer. De deler erfaringer fra flukt og flyalarmer, og savner de som er blitt igjen ved fronten.

– Vi leser her. Vi synger her. Vi har andakter, sier beboer **Julia** mens hun viser oss opp i andre etasje i det nedslitte bygget.

Mellom 70 og 80 mennesker bor her, nesten bare kvinner og barn – og én eldre mann.

Når så mange mennesker lever tett, oppstår det også friksjon. Kvinnene romantisierer ikke fellesskapet.

– Vi må lære å tilpasse oss hverandre og finne måter å leve sammen på.

Likevel er fellesskapet blitt avgjørende. Her er det rom for både smil og tårer – tunge historier, men også barnelek og små øyeblikk av lettelse.

Bibelen gir håp

– Vi har samtaler én gang i uken. Pastor **Vasyl** og **Volodymyr** kommer fra kirken. De forklarer oss Guds ord, og de gir oss håp, forteller **Victoria** fra Pokrovsk.

Hun forteller også om sommerleirer for barna og om hvordan de av og til kan finne glede midt i det vonde.

Når jeg spør hva Bibelen betyr for dem, blir det stille et øyeblikk.

Så begynner **Julia** fra Zaporizjzja å fortelle. Hun har to døtre, og mannen hennes er ved fronten.

– Gud beskytter landet mitt. Han beskytter byen min. Han beskytter menneskene, sier hun.

Hva kan du selv gjøre?

– Jeg ber mye. Jeg ber fordi jeg elsker Jesus. Jeg ber fordi jeg vil holde familien min samlet.

Hun forteller at hun ikke pleide å lese Bibelen før.

– Jesus Kristus viste meg at Bibelen er viktig. Den er som en grunnlov for livet mitt, sier hun.

Så legger hun til:

– Uten Guds ord hadde vi gått til grunne.

Setningen blir stående i rommet. Det er ikke et slagord. Det er erfaring.

Rundt henne nikker de andre.

Mødrene lærer gjennom barna

Leonards mor kom hit for ti måneder siden. Hun forteller at hun ikke hadde noe forhold til kirken hjemme.

– Det var først her vi fikk et møte med evangeliet, sier hun.

Hun begynte med å sende Leonard på søndagsskolen.

– Etter hvert begynte jeg også å lese litt i Bibelen jeg fikk en til låns.

– Barna får oppgaver fra søndagsskolen. De lærer bibelvers utenat og leser historier fra Bibelen. Mange mødre, som meg, lærer om Bibelen gjennom barna våre.

Den blå barnebibelen er laget for de små, men ofte er det de voksne som tar imot den med størst forventning.

De leser sammen med barna. De lærer versene med dem. De finner trøst i de samme fortellingene.

Ikke bare tak over hodet

Tatiana fra Kherson-regionen forteller om de første månedene etter at hun flyktet med tre barn.

– Det var så vanskelig å venne seg til stillheten. Å ikke høre eksplosjoner. Alt var nytt.

Sakte har livet fått en ny rytme. Barna går på skole, og hun har fått seg en deltidsjobb. Kirken er blitt et holdepunkt.

Det gamle sanatoriet er slitt. Veggene bærer preg av tid og trange kår.

Men i rommet der kvinnene samles denne dagen, blir det tydelig hva som holder dem oppe:

Ikke bare tak over hodet, men fellesskap, håp og Guds ord.

Når biblene til slutt ligger i fanget deres, faller rommet litt til ro.

For noen er dette den første Bibelen de virkelig eier selv. For andre er det en bok de straks vil lese høyt fra.

For alle er det et tegn på at de ikke er glemt.

Takket være Det ukrainske bibelselskapet og støtten fra bibelvenner i Norge får kvinner og barn i Boryslav ikke bare hjelp til å overleve – men også Guds ord å leve videre på. ●

Kvinnene i internflyktningeleiren i Boryslav bærer på historier om flukt, savn og tap. Mange har menn ved fronten eller familier de ikke kan nå, og noen har mistet sine menn eller sønner ved fronten. De bor tett sammen i det gamle sanatoriet, deler hverdagen – og sorgen.

«Jeg ber hver dag for mannen min og for landet mitt,» sier **Julia** fra Zaporizjzja. «Bibelen har blitt som en grunnlov for livet mitt.»

- Håpet finn vi i Guds ord

Fader Vasyl Lutsyshun (75) er fungerandrer styreleiar i Det ukrainske bibelselskapet og prest i Den ortodokse kyrkja i Lviv. Trass i svekka helse og store personlege tap, held han fram med å reise til fronten med biblar – og for å drive sjelesorg mellom soldatane.

Møtet med desertøren

På reisene til fronten møter **Fader Vasyl** soldatar i djup krise. Han fortel om eit møte med ein desertør som var aggressiv og ute av mental balanse.

– Vi prøvde ikkje å argumentere med han. Vi ville forstå han, følgje tankane hans og møte han med ro og tillit. Litt etter litt blei han mindre aggressiv.

Til slutt bad dei saman.

– Under bønna blei han rolegare, som eit anna menneske. Då vi seinare kom tilbake, sa kommandanten at han framleis ikkje var heilt frisk, men at endringa var enorm.

– Guds ord og bøn gjer noko med menneske som ein ikkje kan oppnå på anna vis, understrekar Vasyl.

Fader Vasyl Lutsyshun (75) reiser jamleg til fronten. Midt i krigen, etter å ha mista kona og sett familien bli råka av krigsterroren, held han fast på trua.

Krigen har ikkje berre prega tenesta hans, men også rive djupt i familiefundamentet. Kort tid før fullskala-invasjonen i 2022 døydde kona hans av covid. Same dagen som ho blei gravlagd, blei barnebarnet sendt til fronten i Luhansk-regionen. Ikkje lenge etter gjekk også dottera hans inn i militær teneste.

– Sjukdommen tok mor hennar, og krigen har på mange måtar teke sonen hennar, seier Fader Vasyl om dottera.

Ho hadde vore journalist i fjernsyn, men då krigen kom, tok livet ei ny retning.

– Ingen kjem tilbake frå krigen med eit heilt sinn. Eit menneske kan sjå friskt ut utanpå, men inni ber dei på tunge psykiske sår.

Tru som ber gjennom mørkret

Førebels har barnebarnet unngått dei verste fysiske skadene, men han har opplevd harde kampar og mista kameratar tett på.

– Ein av våpenbrørne hans blei skoten og drepen mens han sto like ved sidan av dottersonen.

– Blodet kan ein vaske vekk frå andletet og uniformen, men sjokket og traumene heng att, sier Vasyl. Likevel ser bestefaren korleis trua har halde barnebarnet oppe.

– Han er ein verkeleg kristen. Han har hatt ei djup tru heilt sidan barndomen. Kanskje er det denne trua som har berga livet hans?

For Fader Vasyl er ikkje Bibelen teori. Ved fronten blir Guds ord for mange ei livline.

Han fortel at mange først håpa krigen skulle bli kort. No handlar det om noko anna.

– Vi ber om å halde ut. Vi har mista illusjonen om at det snart er over. Derfor må vi lære å leve i denne røynda, og berre Gud kan gi oss kraft.

Eit samfunn i oppløysing

Krigen tømmer både samfunn og kyrkjer. Unge menn ved fronten blir drepne, såra eller drivne på flukt. Attende sit kvinner og born som må bere kvardagen vidare.

– Vi er i ferd med å bli eit samfunn av enker og foreldreause, seier Fader Vasyl.

Når tryggleik, familie og framtidstru blir

rivne bort, aukar behovet for trøyst – og inga trøyst er mektigare enn den ein finn i Bibelen.

– Som bibelselskap er det vår oppgåve å leggje Guds ord i hendene på folket: trua på at ingenting er umogleg for Gud.

Biblar og nærvær

Fader Vasyl reiser jamleg austover saman med kollegaer frå Bibelselskapet. Dei møter soldatar, deler ut biblar, ber og lyttar.

– Gutane og mennene er ikkje superheltar. Dei er vanlege menneske. Men så lenge dei kjemper for landet vårt, har vi håp.

Han fortel at det ofte er dei enkle bibelutgåvene som når lengst fram.

– Ofte ser vi at barnebiblane er mest populære. Både fordi dei er enklare tilgjengelege for menneske som ikkje er så vane med å lese bibelske tekstar. Samtidig som dei er enkle og pedagogisk tilrettelagde med illustrasjonar.

Å møte menneske i krise

Ved fronten møter dei også soldatar i djup krise. Nokre stiller dei tyngste spørsmåla: Kvar var Gud då alt det vonde skjedde?

– Slike spørsmål kan vi ikkje alltid svare på der og då, svarar presten.

– Men vi kan vere til stades. Vi kan be og vi kan lytte.

Han fortel om korleis bøn og nærvere har forandra menneske som stod på randa av samanbrot. For han er dette eit teikn på at Guds ord verkar – også der alt anna svihtar.

Arbeidet må halde fram

Reisene er krevjande, men gir også ny kraft.

– Fysisk blir eg sliten. Men åndeleg kjem eg tilbake med ny kraft.

Behovet for Bibelselskapet i Ukraina er stort og vil vare lenge. Soldatar, veteranar og familiar treng ikkje berre hjelp til det praktiske, men også til sjelesorg, biblar og menneske som står saman med dei over tid.

Skal dette arbeidet halde fram, treng Bibelselskapet støtte til å nå ut med Guds ord, utvikle eigna bibelutgåver og vere til stades der behovet er størst. ●

Fader Vasyl med barnebarnet **Mark**, som er kaptein i spesialstyrkene ved fronten.

«Vi har mista draumen om at krigen snart er over. Det einaste vi kan gjere no, er å halde fast på håpet og stole på Gud. Vi må ta imot Guds ord med eit ope og enkelt hjarte, slik som barn gjer. For når alt rundt oss raknar, er det berre trua som kan bere oss vidare og gi oss styrke til å halde ut.»

Fader Vasyl Lutsyshun

Victoria (t.v.) og **Yana** er nøkkelpersoner i Bibelselskapets traumeinstitutt i Lviv.

«Da krigen kom, forsto jeg at jeg måtte gjøre noe for andre. Jeg kunne ikke stå ved fronten, men jeg kunne hjelpe mennesker som bærer på frykt, tap og traumer. Jeg kjenner selv smerten. Derfor vil jeg bruke det jeg har lært til å lytte, støtte og hjelpe mennesker videre. Når noen oppdager at de ikke er alene, begynner håpet sakte å vokse igjen.»

Victoria Mayboroda

– Målet vårt er å støtte krigsrammede familier gjennom fellesskap, omsorg og tro. Når mennesker samles rundt Guds ord og får dele sine historier, ser vi at de langsomt gjenfinner trygghet og håp, sier **Yana Reznikova** som leder Bibelselskapets traumearbeid i Vest-Ukraina

Der mennesker finner håp i håpløsheten

Under Bibelselskapets kontorer i Lviv, i et lite kjellerlokale, møtes internt fordrevne, enker, barn, tenåringer og familier til falne soldater.

– Vi er her som Bibelselskapets naboer, og som en del av det, sier **Yana Reznikova**, som leder den regionale traumeavdelingen i Lviv.

Her drives et arbeid som er blitt livsviktig for mennesker som ellers ikke ville funnet fram til, eller hatt ressurser til, å be om hjelp.

– Målet vårt er å støtte krigsrammede enker og familier gjennom psykososial omsorg og et fellesskap der vi lar troen og Bibelen få plass, sier hun.

På tross av de nokså små og kummerlige

forholdene, utnyttes lokalene til fulle: Bordene flyttes for å møte ulike behov når seminarer, samtalegrupper og undervisning skal skje. Mandager er samtaledagen for psykisk helse.

Andre dager er det tenåringer, unge voksne, fordrevne og barn som har mistet foreldre som samles i kjelleren.

– Ukeprogrammet er tett og behovet er stort, og det kommer stadig nye mennesker til oss, forteller Yana.

Et kall i krigen

Før fullskalakrigen arbeidet hun som lærer

og ledet et frivillig arbeid for barn med funksjonsnedsettelse. Da krigen kom, flyktet hun selv til Polen med barna sine. Der ble hun kjent med Bibelselskapets traumelindringsarbeid.

– Jeg innså at mitt eget arbeid ikke i tilstrekkelig grad hadde inkludert Guds ord, sier hun.

– Men hos Bibelselskapet kunne jeg gi Gud en tydelig plass i arbeidet med å gjenoppbygge mennesker som har blitt utsatt for tap, traumer, skader og sorg.

– Gud sa til meg: Dette er din oppgave!

Ved siden av henne arbeider **Victoria Mayboroda**, som selv flyktet fra Hostomel og Irpin de første dagene etter den russiske invasjonen.

– Vi dro nesten øyeblikkelig, forteller hun.

– En time etter at vi hadde reist, rullet stridsvognene inn i gaten vår.

Hun forteller om naboer som ble drept og torturert, om huset som ble skadet, og om flukten vestover.

– Fra starten av den store krigen forsto jeg at jeg måtte gjøre mer, sier Victoria.

– Jeg ville ikke bare være lærer eller psykolog. Jeg ville være terapeut og hjelpe mennesker.

– Mange mennesker lider. Jeg forstår smerten deres, fordi jeg har min egen vonde historie. Derfor tenkte jeg at jeg måtte gjøre noe.

Hjelp til de som ikke kommer

Yana understreker at arbeidet ikke bare er for dem som frivillig oppsøker dem.

– Derfor driver vi oppsøkende arbeid for å bringe hjelp til mennesker som aldri selv ville oppsøkt psykolog eller hjelpeapparat, sier hun.

Teamet hennes reiser til kirker, skoler, botilbud for flyktninger og fordrevne og til andre institusjoner. Likevel er det samtalegruppene som er selve hjertet i arbeidet.

– Fellesskapsgruppene våre er kjernen i det vi gjør, forklarer Yana.

– Etter møtene har mennesker sagt at de igjen kan skimte håp. Noen sier at de forstår meningen med livet på nytt.

Victoria nikker når hun lytter til Yana, og hvordan hjelpen tar form:

– Som terapeut er det første du må gjøre å lytte, sier hun.

– Du må lytte og først deretter snakke.

– Men hver person er unik, det finnes ingen fast metode.

Bibelen på bordet

I kjelleren under Bibelselskapet er Guds ord en aktiv del av traumelindringsarbeidet.

– Under traumegruppene bruker vi Bibelen mye, sier Yana.

– Vi får bibler fra Bibelselskapet. De ligger alltid på bordene under samlingene våre.

Til noen deles det ut utgaver med stor skrift. Andre får en bibel i gave når seminaret eller gruppemøtet er avsluttet. Slik tas Guds ord med inn i både samtalen, traumebehandlingen – og blir en følgesvenn og støtte når deltakerne går hjem.

– Vårt samarbeid med Bibelselskapet er helt grunnleggende for at arbeidet vårt skal lykkes, sier hun.

Arbeidet trenger støtte

Yanas samtalerom holdes åpent fordi Det ukrainske bibelselskapet prioriterer dette arbeidet og finansierer det. Det skjer i Bibelselskapets lokaler, med våre bibler og innenfor Bibelselskapets rammer.

– Men vi drømmer om større lokaler, sier Yana Reznikova med et smil.

Rommet er lite, og behovet vokser. Krigen skaper stadig nye traumer, og stadig flere trenger noen å snakke med, mennesker som lytter, og et sted der tro og profesjonell psykologisk hjelp kan møtes.

Victoria uttrykker det enkelt:

– Jeg måtte gjøre noe for meg selv først, og nå vil jeg også hjelpe andre.

I kjelleren under Bibelselskapets hus i Lviv får mennesker hjelp til å leve videre etter tap, flukt og frykt.

Men arbeidet kan ikke bæres av kall alene. Det trenger fortsatt støtte fra bibelvenner og givere som vil være med og gjøre håp mulig for mennesker som har mistet nesten alt. ●

Det nye testamentet med salmene og ord-språkene

Lommeutgave

Rimelig og praktisk utgave av Det nye testamentet med salmene og ordspråkene i Bibelselskapets 2011-oversettelse.

Mykbind med klaffer og praktisk lommeformat.

Kr 249,-

Kan kjøpes i din lokale bokhandel eller på www.bibel.no

 Bibelselskapet

www.bibel.no

Vil du vite mer om testamentariske gaver?

Testamentariske gaver

De aller fleste av oss ønsker å hjelpe andre og å gjøre noe godt. Hvis du ønsker å hjelpe, kan du gjøre det på mange måter. Du kan for eksempel gi penger til en god sak, eller du kan gi testamentariske gaver. Dette betyr at du bestemmer deg for å gi penger til en god sak når du dør. Mange har familie og venner de ønsker å hjelpe i en vanskelig situasjon, men kanskje ikke har råd til det nå. Testamentariske gaver er en måte å hjelpe på som kan være veldig viktig for dem som trenger det mest.

Bibelgaven
Bibelskapets misjonsarbeid

Hvis du ønsker å få tilsendt Bibelgavens brosjyre med informasjon om testamentariske gaver, kontakt oss på tlf. 47 97 64 70, eller e-post: giver@bibel.no

Bibelgaven
Bibelskapets misjonsarbeid

Hun mistet hukommelsen da broren forsvant

En samtalegruppe i kirken ble til stor hjelp da **Maria Bilousovas** bror ble meldt savnet i kamp. Nå brenner hun for at andre skal få den hjelpen hun selv fikk.

Maria er en del av staben i Det ukrainske bibelselskapets traumelindringsarbeid. På en leir for soldatenker og barna deres i landsbyen Poljana i Transkarpatene underviste hun om sorgens vei. Det er en vei hun kjenner altfor godt.

– Tre måneder etter at broren min ble mobilisert, ble han meldt savnet i kamp. Jeg kan fremdeles høre mors skrik da hun fikk beskjeden. «Dima, Dima!» ropte hun. Det var det eneste hun klarte å si. Det knuste oss, sier Maria Bilousova stille.

Maria er yngst i familien. Broren var fem år eldre. Over to år etter at han ble meldt savnet, sørger hun ikke bare over tapet av broren, men også over at nesten alle minnene om ham ble borte.

– Jeg har lært at slike hukommelsestap kan skje når en opplever et stort traume. En glemmer fordi det er for vondt å huske, sier hun.

Lenge hadde hun bare to minner fra hele oppveksten deres. Det ene hun husket, var at familien gikk hjem fra kirken. Det andre minnet var fra 11-årsdagen hennes, da broren ga henne en stor klase bananer og søtsaker som han hadde kjøpt for egne penger.

– Sorgens vei ser ulik ut for alle som må gå den. Likevel må alle gjennom tre faser, sier Maria til mødrene på leiren.

Den første fasen kjennetegnes gjerne av sinne og fornektelse, den andre av håpløshet, og den tredje er starten på en ny begynnelse.

– Jeg reagerte med sinne da broren min forsvant. I begynnelsen var det umulig å akseptere at han var borte, forteller Maria, og beskriver den første tiden som vond og kaotisk. Familien vekslet mellom håp og fortvilelse.

– Kanskje noen av dere har opplevd noe lignende? spør hun.

Flere av kvinnene nikker.

– Jeg var sint på mannen min fordi han hadde dødd fra oss. Hvordan kunne han? Hvem skulle beskytte oss når han var borte? sier en av dem.

– Den andre fasen, der alt føles håpløst, er på mange måter den verste, fortsetter Maria.

Hun forteller at sinnet ble svakere noen måneder etter at broren forsvant. I stedet følte hun seg tom og hjelpeløs.

– Hva med dere? Har dere også hatt det slik? spør hun.

Mødrene ser nølende på hverandre før en av dem tar ordet:

– Du merker knapt hva som skjer med deg. Det er som om du ikke er her, sier hun.

En annen forteller at hun ble tiltaksløs. Motivasjonen til å gjøre noe forsvant.

Flere deler lignende erfaringer. Historiene viser hvor vanskelig den andre fasen er.

– Du kan føle at du er på vei framover, men så skjer noe som sender deg rett tilbake. Det kan være triggere, som en parfyme eller noe den døde likte, sier Maria og fortsetter:

– Men selv om tapet er stort, er det mulig å starte på nytt. En kan finne ny mening og leve et fullverdig liv, selv om en ikke vil glemme. Det er dette den tredje fasen handler om: å gå videre.

Maria fikk selv hjelp da hun kom i kontakt med en støttegruppe i en lokal kirke. Gruppen var for søsken til savnede soldater.

– I gruppen har alle samme erfaring og forstår hva de andre går gjennom.

Et gryende engasjement vokste fram. Hun, som visste hvordan tapet av en bror kan

– Da jeg kom i en samtalegruppe i kirken, møtte jeg mennesker som forsto smerten. Det ga meg styrke til å hjelpe andre familier som går gjennom det samme, sier **Maria Bilousova**.

knuse en familie, tenkte at andre familier burde få den samme hjelpen som hun selv hadde fått. Slik meldte hun seg som frivillig i Bibelselskapets traumelindringsarbeid.

Rett før hun skulle reise til leiren i Poljana, skjedde noe uventet en dag hun ledet en kunstterapigruppe for kvinner.

– Jeg liker å tegne etter andre bilder, sa en av kvinnene.

– Det likte broren min også, svarte Maria, og

skjønte i samme øyeblikk hva hun hadde sagt.

– Åh! utbrøt hun, for plutselig husket hun at broren likte å tegne.

– Den siste måneden har jeg husket mer enn hele det siste året. Men fremdeles husker jeg ikke en eneste bursdag. Snart fyller han 36 år, sier Maria, som håper at hukommelsen nå er i ferd med å vende tilbake. ●

«Sorgens vei ser ulik ut for alle som må gå den. Likevel må alle gjennom tre faser. Først kommer sinnet og fornektelsen. Deretter håpløsheten, der alt føles tomt og meningsløst. Men selv om tapet er stort, er det mulig å starte på nytt. En kan finne ny mening og leve et fullverdig liv – selv om en aldri vil glemme.»

Maria Bilousova

Yurii Petrenko pakker bibler til internflyktninger i Vest-Ukraina

Foto: Oleg Sirotkin

Hjelp oss å gi mennesker nytt mot

Etter over fire år med krig er kirkene i Ukraina fremdeles et trygt sted der mennesker kan søke hjelp. Midt i nøden er Bibelselskapet til stede – hver eneste dag.

Gjennom vårt nære samarbeid med kirker over hele landet gir vi mennesker bibler, traumelindring og helt nødvendig hjelp. Bare i løpet av én dag deler vi ut nærmere tusen bibler. Siden invasjonen startet, har vi delt ut over 1,6 millioner bibler, og mange forteller at det er første gang i livet de får sin egen.

Behovet stopper ikke. Håpet vi kan gi, er livsviktig.

En bibel koster 43 kroner. 301 kroner er nok til 7 bibler.

Hvor mange kan du gi?

Bruk vedlagt **giro**, **QR-koden** eller **VIPPS** til **828570** (merk «Ukraina»).

Takk for at du bryr deg!

Bibeltgaven

Bibelselskapets misjonsarbeid